

Sensacyjne odkrycie podczas konserwacji ołtarza Wita Stwosza

18 września 2019

Podczas prac badawczo-konserwatorskich ołtarza Wita Stwosza w Bazylice Mariackiej w Krakowie odsłonięto i odczytano datę 1486 r. znajdującą się na boku jednej z figur – apostoła św. Jakuba, podtrzymującego zasypiającą Maryję.

Data ta jest wcześniejsza o trzy lata niż przyjęty w literaturze fachowej moment poświęcenia ołtarza i nie była do tej pory znana badaczom sztuki średniowiecznej.

Św. Jakub podtrzymujący zasypiającą Maryję jest najważniejszą, centralną rzeźbą ołtarza Wita Stwosza. Datę odkryto podczas usuwania przemałowań na odwrocie rzeźby, na boku szaty apostoła.

„Charakter cyfr – z charakterystyczną czwórką – jest typowy dla okresu gotyku. Idealnie pokrywa się to z budową technologiczną rzeźby i nie ma co do tego wątpliwości, że data, która znajduje się na granicy złączenia i podkładów złączenia jest autentyczna” – podkreślił kierownik prac badawczo-konserwatorskich dr hab. Jarosław Adamowicz. „Kto zamieścił datę? Nie wiemy. Na pewno ktoś z zespołu pracującego przy tworzeniu ołtarza. Ciekawostką jest to, że jest to 1486 rok – trzy lata przed oficjalną datą przyjętą w literaturze jako data jego poświęcenia” – dodał Adamowicz.

Według specjalistów odkrycie to otwiera dyskusję i nowe możliwości dalszych badań – głównie historycznych, żeby przeanalizować, co mogło być przyczyną, że ołtarz poświęcono trzy lata później niż wykonano najważniejszą z figur. „Ale też

nie mamy pewności, czy szafa ołtarza była już ukończona w 1486 r., czy prace nad innymi jego elementami nie trwały dłużej, do 1489 r.” – podkreślił Adamowicz.

Do tej pory nie było żadnych napisów na ołtarzu w postaci daty, sygnatury, inskrypcji czy gmerku.

„Jest to wielkie zaskoczenie, ponieważ w żadnej literaturze nie było mowy o inskrypcjach na ołtarzu pochodzących z końca średniowiecza. Data ta świadczy o tym, że główne postacie w dziele Wita Stwosza były ukończone już w roku 1486 r. Dla pracujących przy konserwacji jest to dreszcz emocji, bo to znaczy, że mają bezpośredni kontakt z dziełem mistrza i jego warsztatu” – powiedział PAP proboszcz bazyliki Mariackiej ks. dr Dariusz Raś.

Proboszcz podkreślił profesjonalizm ekipy konserwatorskiej, która odkryła ledwie widoczną datę, a nie znalazł jej nikt podczas wcześniejszych, wielokrotnych konserwacji ołtarza.

Ołtarz Wita Stwosza składa się z szafy głównej z figurami ustawionej na predelli (podstawie), skrzydeł ruchomych i nieruchomych ozdobionych płaskorzeźbami oraz zwieńczenia. Jego konstrukcja jest wykonana z drewna dębowego, tła dla płaskorzeźb i rzeźb z drewna modrzewiowego, a płaskorzeźby, rzeźby i detale architektoniczne z drewna lipowego – złoconego i polichromowanego.

Prace konserwatorskie przy ołtarzu rozpoczęły się we wrześniu 2015 roku i potrwać do końca 2021 r. Obecnie prowadzone są prace przy najważniejszych, umieszczonych w centralnej części scenach: Zaśnięcia oraz Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Dzięki ustawieniu specjalnej platformy przed ołtarzem, działaniom konserwatorów mogą się im przyglądać wszyscy turyści odwiedzający Bazylikę Mariacką.

Wcześniej odnowione zostało i wróciło na swoje miejsce zwieńczenie ołtarza. Zakończona jest także konserwacja 12 kwater ze skrzydeł ołtarza widocznych, gdy jest on zamknięty.

Kwaterami widocznymi, gdy ołtarz jest otwarty, konserwatorzy zajmą się w ostatnim etapie prac. Prace prowadzi Międzyuczelniany Instytut Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki warszawskiej i krakowskiej ASP.

Autorstwo: Małgorzata Wosion-Czoba

Źródło: NaukawPolsce.PAP.pl